

CONFERÈNCIA "L'ESTATUT: UNA APOSTA DEMOCRÀTICA I MODERNA"

Tribuna Barcelona, 7 de novembre de 2005

Senyores, senyors,

En primer lloc, com a President del Parlament de Catalunya, vull agrair a Tribuna Barcelona la invitació a pronunciar aquesta conferència, especialment perquè el moment polític que vivim és únic, segurament irrepetible en l'actual format, i poder expressar en veu alta i compartir algunes reflexions de manera pública sempre és interessant.

Vaig entrar de diputat l'any 1992. Joaquim Xicoy era el President del Parlament. Milito al mateix partit que Heribert Barrera, primer president de la institució recuperada i referent clar per a molts de nosaltres. I vaig tenir l'honor i el privilegi de ser secretari de la Mesa del Parlament amb els presidents Joan Reventós i Joan Rigol, de qui vaig aprendre moltíssimes coses, sobretot el seu sentit institucional i el compromís amb Catalunya.

Per tant permetin-me destacar el caràcter especial que té el càrrec de President del Parlament, i que obliga qui l'ostenta a adoptar una perspectiva molt general sobre els assumptes del país, i a situar les reflexions necessàriament en el punt on es combinen el temps polític i el temps històric. A interrogar-se permanentment sobre on som i cap on convé orientar-se.

És per això que vull agrair al President Rigol la seva presentació, i sobretot el seu mestratge, quan era President, per descomptat, però també ara, en aquests moments en què el país necessita molta reflexió. Gràcies, president Rigol.

El títol, de la conferència, d'altra banda, és prou clar: "L'Estatut: una aposta democràtica i moderna". És a dir, una adequació democràtica i moderna dels nostres instruments d'autogovern a les noves realitats.

Adaptar-se a les noves realitats, com ho estem fent, i permetin-me el parèntesi, al Parlament de Catalunya. No vull deixar passar l'oportunitat, davant aquest auditori, de reivindicar el fet que al Parlament estem fent feina, molta feina, més enllà de l'Estatut. En gran part, en el sentit de modernitzar la institució, adaptar-la als nous temps, com volem fer amb el marc estatutari.

Fruit d'una empenta que va impulsar el meu predecessor i gràcies a la inèrcia i a les dinàmiques que hem seguit, estem estenent l'ús de les noves tecnologies a la cambra, potenciant els serveis de l'espai web, proporcionant a les diputades i diputats instruments moderns, instruments necessaris per optimitzar el seu temps, la seva feina. I vam impulsar també en la mateixa línia, una nova porta de la institució i a la institució: el canal Parlament. O sigui, **noves tecnologies**.

Però també hem fet altres canvis. Un d'imminent, a punt de veure la llum, molt important, el del **Reglament del Parlament**, en aquests moments el reglament més antic de l'Estat espanyol.

La seva reforma era imprescindible per fer del Parlament una institució àgil i adaptada a les necessitats de la societat del segle XXI, a una societat en què les exigències de transparència i de participació estan també impulsades i facilitades per les noves tecnologies de la informació i de la comunicació. També hem crescut en **espais** i hem desplegat una **intensa activitat**, tant en l'àmbit territorial i social de Catalunya (és a dir, apropant el Parlament a la gent), com també en l'àmbit internacional, o sigui, projectant Catalunya al món. Tot això entre moltes altres coses.

Tanco el parèntesi. Parlava d'adaptar-nos a les noves realitats. Vivim temps de canvis, canvis accelerats, de caire multidimensional:

- ☰ **Dimensió humana:** augment demogràfic i de la longevitat de les persones, moviments migratoris, canvis en les estructures familiars, etc..
- ☰ **Dimensió territorial:** la necessària vertebració del territori, els seus límits, o la introducció de la sostenibilitat com a paràmetre fonamental de tota decisió política.
- ☰ **Dimensió econòmica:** l'economia global, les dependències energètiques, els models productius, els models d'ocupació...
- ☰ **Dimensió educativa i cultural.** Multilingüisme, multiculturalitat, el famós aprendre a aprendre, la informació desbordada (ja no és tant un problema d'accés sinó d'assimilació, la selecció, el criteri)...
- ☰ **Dimensió ètica:** s'observen símptomes de crisi en l'ètica ciutadana de la responsabilitat, del compromís, la cooperació, la tolerància, i es fa urgent articular el vincle entre les llibertats individuals i el compromís social.
- ☰ **Dimensió política...** la relació amb Espanya, amb Europa, amb la Mediterrània, amb Amèrica Llatina...

Tot plegat requereix l'adaptació de les institucions polítiques (abans els parlava del Parlament) i l'adaptació, en modernitat, en democràcia, del marc de joc, del marc estatutari.

Evidentment, no estic dient que l'Estatut sigui simplement això, modern i democràtic. L'Estatut és, sobretot, "plural" en la seva concepció, en els seus "perquè", en el seu sentit.

Hi conflueixen causes molt diverses, té múltiples lectures, infinites implicacions i, com han demostrat els periodistes, els opinadors i els representants polítics els darrers mesos, es poden omplir milers d'hores de conferències parlant de tot el que ha envoltat i el que és aquest nou Estatut, pres en consideració, la setmana passada, per les Corts de l'Estat.

Així que, per tal de no estar donant voltes a tot allò que porten mesos sentint, només com a introducció, em referiré als "perquè" d'aquest Estatut, i obviaré els que fan referència als interessos d'estratègies electorals que, al cap i a la fi, s'ho creguin o no, van a remolc de la realitat social.

Doncs no hi ha càlcul electoral que pugui passar per sobre del fet que aquest és un **ESTATUT NECESSARI PER A CATALUNYA:**

- Per a la **competitivitat** del **país**,
- per a poder encarar els **reptes de futur** (globalització, noves tecnologies...),
- per a disposar d'unes **institucions útils, modernes i eficients** que puguin desenvolupar amb eficàcia les seves funcions.
- Per a poder portar a terme les **mesures contundents** que calen quan tenim problemes de la dimensió d'un milió i mig de persones que viuen per sota del llindar de la pobresa,
- per a donar **resposta a les noves necessitats socials**, necessitats derivades de l'augment de l'esperança de vida, que es tradueixen en més atenció sanitària i més atenció a la gent gran, en uns nivells que sobrepassen els que fins ara assumia l'estat de benestar,

com se li escapen els efectes d'una forta immigració vinguda en poc temps, que no arriba arreu per igual.

- Un Estatut necessari **per adaptar l'estat de benestar a les particularitats pròpies de cada territori**, de cada comunitat, sense entrar en el problema dels diferencials d'inflació i el diferent cost de la vida, que afecta la igualtat de les persones, per molt que ho oblidin alguns.

O és que no sabem tots que, si bé tenen els mateixos ajuts, els pobres de Catalunya són més pobres que els d'altres zones de l'Estat?

Que no sabem que vivim en una Catalunya de peatges, i no em refereixo només a les autopistes?

Que no tenen els joves de l'Àrea metropolitana de Barcelona uns problemes per a cercar un pis, ja no de compra, sinó de lloguer, que no pateixen els joves d'altres indrets de l'Estat?

Que no sabem que en aquesta mateixa ciutat viuen, millor dit, sobreviuen com poden, milers de dones vídues, que viuen soles, que són grans, que gairebé no tenen recursos, que cada any perden poder adquisitiu de la seva mísera pensió?

I són aquests problemes concrets una prioritat per a l'Estat? La immigració genera les mateixes necessitats arreu de l'Estat?

Atenció per cert amb aquest tema. El mes passat, Ceuta i Melilla. Ara estem assistint a un esclat de violència a França. Els experts coincideixen en una diagnosi preocupant: Europa no ha fet bé el tractament de la immigració. Estem davant un fracàs de conseqüències imprevisibles a hores d'ara.

I Catalunya? Com hem tractat la immigració a Catalunya històricament? Com la podem tractar ara? Pot servir l'Estatut per a afrontar el repte de la immigració amb més garanties?

Si els problemes, les necessitats, les urgències, les prioritats, són tan diferents en un lloc o en un altre, no calen menys tuteles? No cal tenir les mans més lliures per a fer les polítiques transversals que es requereixen?

Vull obrir aquí un altre parèntesi. Hem de fer una profunda reflexió sobre els valors que imperen en la nostra societat, sobre els valors amb què eduquem les nostres filles, els nostres fills. La cara del món canvia, però la injustícia, la discriminació, l'opressió, la fam, les malalties, la pobresa..., hi són, encara que no ens ho pugui semblar, de vegades. Però hi són!

Estem massa abocats a una competitivitat ferotge on el triomf personal aniquila el projecte comú. L'austeritat, la disciplina, la responsabilitat, el compromís, són valors que per desgràcia han davallat massa en el "rànquing". I això no pot ser.

Els poso un altre exemple. Tinc 2 filles i 1 fill. Les diferències entre generacions són òbvies, però n'hi ha una que em crida l'atenció i m'amoïna. Jo vaig veure el primer ordinador, per cert, tancat en un despatx com un gran tresor, quan estava a la Universitat. Estem parlant del 1977.

Els meus fills han trobat l'ordinador a casa, també a l'escola, i el fan funcionar sols, pràcticament sense que ningú els n'ensenyi. La seva intuïció és infinitament superior a la meva. I és bo que sigui així. Però vet aquí que quan em pregunto qui els educa per a la Societat de la Informació no trobo respostes adequades. L'escola no ho pot fer ara mateix (tot i que em consta que és una de les prioritats de futur); la família ho pot intentar, però no sap quin és el marc de referència. I resulta que el volum d'informació que tenen els xiquets d'avui és de tal magnitud que és impossible que el puguin assimilar. És més, avui es compra per internet, s'estudia i es treballa per internet, fins i tot un es

pot enamorar i casar per internet... Això és el futur? O és el present? I quins valors en surten de tot plegat? Ens ajuda a distingir el rostre de la pobresa, aquell que abans retratàvem en forma de dona vídua, gran, sola i amb una pensió sota mínims? O bé és al contrari, i entre tanta informació se'ns amaga o se'ns difumina aquesta realitat?

Torno a França. L'augment de la violència és altament preocupant. També fruit d'aquesta crisi de valors que vivim. Per això m'alarmo sentir determinades expressions des de l'àmbit polític i mediàtic. Estem jugant amb foc!

Cal fer un punt d'inflexió, en relació als valors de la nostra societat. És difícil, i això no ens vindrà amb l'Estatut. És molt més complex, però ens fa també molta falta, si volem viure en un món millor.

Bé, tanco aquest altre parèntesi que volia introduir.

Deia que l'Estatut era necessari per a redefinir, renovar, l'estat de benestar, adaptar-lo a les noves necessitats.

- També és necessari, per a moltes i molts catalans, en l'entorn de la globalització, fer un pas endavant a l'hora de poder expressar amb normalitat, **viure amb normalitat, la identitat pròpia.**

D'aquí el fet de definir-nos com a nació. Una realitat, un sentiment compartit per la major part de Catalunya, del qual no ens volem amagar. Volem ser lliures de poder-ho expressar amb la mateixa naturalitat amb què ho pot fer qualsevol persona que té una altra identitat.

En tant que se'ns prohibeix – o sigui, se'ns nega administrativament –, se'ns fa necessari demanar-ho. I l'estatut respon a aquest anhel de llibertat, tant en la proclamació del que som, com en la garantia del dret a usar la nostra llengua en la nostra terra.

Aquestes qüestions, no ho neguem, per alguns no són gens importants. Però per a d'altres ho són, i si estem d'acord amb la llibertat de pensament, amb l'exercici democràtic... és d'allò més legítim que es demani el reconeixement del que som i el seu lliure exercici. O és que potser no som lliures?

- I és clar, des d'un altre punt de vista, aquest Estatut és necessari **per a corregir els 2 excessos que l'Estat comet amb Catalunya** des de fa 25 anys:

- 1) **LA PROGRESSIVA "LAMINACIÓ" DE COMPETÈNCIES**, que ens porta a cercar un nou marc estatutari blindat als possibles abusos centralistes.
- 2) **EL FINANÇAMENT**. Un sistema opac, que genera any rere any un dèficit fiscal que ja no podem assumir per més temps, i que volem corregir. I s'havia de fer amb garanties, per això calia que fos a l'Estatut. L'experiència aconsella no deixar-ho a l'abast dels capricis de possibles majories conjunturals a les Cortes Generales.

Aquestes necessitats de país, més un context on se sumaven oportunitats polítiques de diferent tipus, exigien inevitablement l'elaboració d'un projecte de nou Estatut, que havia de ser ambiciós, i alhora, havia d'assolir el major consens possible, en la societat catalana, i en la seva representació política, a la cambra catalana.

I quin és el text resultant? Doncs com anunciava al principi: una aposta democràtica i moderna. I avui, em dispenso a defensar aquests dos valors.

Anem a pams. **UNA APOSTA DEMOCRÀTICA.** Segurament, aquesta part també se la saben, a hores d'ara:

- Present en els programes electorals de tots els grups parlamentaris que després l'han aprovat, i que sumen el 90% de la cambra (120 dels 135 membres)
- Que segueix els procediments legals marcats per a la reforma.
- Que ha comptat amb la participació, i compta amb el suport de gran part de la societat civil catalana.
- I que en acabar el procés, haurà de ser ratificat en referèndum per la ciutadania catalana. No és prou democràtic tot plegat?
- És una proposta ajustada a la Constitució. I aquí, deixin-me dir que és cert que algunes de les propostes prèvies, les que constaven en els programes electorals, algunes potser apuntaven més enllà. Però precisament pel context d'oportunitats, i en el camí del consens, en el procés de redacció s'ha demostrat tanta generositat per part d'uns com responsabilitat per part d'altres, i el que s'ha fet és apurar la línia, com aquells saltadors de longitud que saben que no poden passar-la, si no volen córrer el risc de fer un salt nul.

I amb l'ajut i l'aval del Consell Consultiu i l'Institut d'Estudis Autònoms, el salt que s'ha fet és constitucionalment vàlid.

Clar que la Constitució és un text ambigu i interpretable, com totes i tots sabem, i que acaba entrant en el terreny de les voluntats. Així que no m'estendré més en aquest aspecte.

- Per altra part, és evident, per a qualsevol que se'l llegeixi, que el nou Estatut no vulnera els drets ni els valors democràtics de la resta de pobles de l'Estat,
- no planteja el trencament de l'Estat ni la independència de Catalunya.

- Aquest text no és de cap grup, ni tan sols del Govern, no és d'esquerres ni de dretes, és un text consensuat, com ja he dit abans, pel 90% dels representants del poble a la cambra catalana, que comparteixen un mateix diagnòstic i assumeixen que hi ha un pas necessari i imprescindible en aquests moments, que és comú, governi qui governi, per a Catalunya: el nou Estatut.

No com a objectiu últim de ningú, sinó com a instrument decisiu per a tots. Per a tots aquells que tinguin intenció de fer exercici de Govern a la Generalitat de Catalunya, i no haver de fer-ho amb les mans lligades. Lligades al que fèiem abans referència: un finançament insuficient i en mans de l'Estat, i un àmbit competencial fraccionat.

- Hi insisteixo, aquest és l'Estatut del Parlament, amb tota la càrrega de significació que això comporta. Entre d'altres, és un indicador del canvi en la cultura política i en la governació del país que ha tingut lloc de les darreres eleccions ençà, del pacte del Tinell com a palanca de transformació. Des d'aquell moment s'ha renovat el protagonisme del Parlament en l'obra legislativa i, sobretot, amb l'Estatut.

Per això és important el nom d'«Estatut del Parlament», perquè no és d'un partit, ni d'una persona, ni d'un govern que imposi res: és l'Estatut de tots, ja que en el Parlament es recullen les diferents visions del país.

- Voldria remarcar també el valor que té i ha tingut la unitat política en tot aquest procés. Unitat des de la diversitat, unitat que ha integrat les diferències i ho ha fet a partir del debat. Això és, entre altres coses, símptoma de maduresa i el camí que cal seguir en el futur. I avui, a més a més de ser sant Ernest, 7 de novembre, recordo que, parlant d'unitat, és precisament l'aniversari de la fundació de l'Assemblea de Catalunya.

- Una altra cosa molt important: tant el 30 de setembre al Parlament com el 2 de novembre al Congrés dels Diputats, la UNITAT, que va ser clau per a l'èxit de l'empresa, va representar un punt d'emoció col·lectiva i d'orgull de pertànyer a un poble, a una col·lectivitat, com feia anys que en aquest país no en gaudíem.
- Amb aquest nou Estatut, i com bé es va dir en el Ple del Congrés de la setmana passada, no estem pas trencant l'esperit democràtic de la Transició; al contrari, estem precisament fent un acte d'aprofundiment d'aquest principi. Potser en el fons estem marcant la línia entre una època passada, la de la Transició, i una època de futur que ha de mostrar la Catalunya del segle XXI, i potser també, en aquest mateix àmbit, les relacions que s'han d'establir amb l'Estat al llarg dels propers anys. Traspassar la línia només es pot entendre com una *evolució* de la nostra societat i de la nostra història.
- Hem procedit segons les regles, segons el procediment, seguint la voluntat majoritària del poble català, expressada en els seus representants escollits en vot lliure, i estem ben oberts al debat, al diàleg, a escoltar alternatives..., que no és el mateix que acceptar les retallades que se'ns vulguin imposar.
- Els Estatuts d'Autonomia són cosa de dos, Catalunya i l'Estat espanyol, i així està plantejada la seva reforma. I igual que dos no es barallen si un no vol, tampoc pacten si un no vol. Però com ja ens va passar en l'elaboració del text aquí a Catalunya, no es tracta d'anar demanant renúncies, sinó fer servir la imaginació, la creativitat política i el diàleg. Si hi ha aspectes que una de les parts considera inacceptables, el que cal es trobar solucions que no ho siguin. I no sempre cal que sorgeixin d'una renúncia.

Els experts en resolució de conflictes diuen que sempre acaba existint una sortida. Cal diàleg, saber exactament què volen i què

no volen els uns i els altres i, al final, si hi ha voluntat d'aconseguir-ho, sempre hi ha sortides. Nosaltres hem demostrat que ho sabem fer, nosaltres ho hem fet. Seran menys els representants de l'Estat en la negociació que ens espera?

Vull insistir-hi una altra vegada. És **l'Estatut del Parlament de Catalunya**. Per tant, exigeix, per sobre de tot, respecte.

Respecte democràtic al procediment, a la seva legitimitat, per dignitat democràtica. Atacar la legitimitat de la proposta és criticar la legitimitat de tot el sistema democràtic. Es pot compartir o no el contingut, però no es pot negar la seva legitimitat, el seu valor democràtic.

I també, en tant que el Parlament representa al poble de Catalunya, cal exigir **respecte per la dignitat nacional**. Posar en dubte la legitimitat de la proposta és atacar les institucions de Catalunya, els nostres drets, la capacitat d'autogovern, la nostra identitat.

Crec que ha quedat clar que l'Estatut és una aposta democràtica, si és que algú encara no ho veia així.

Centrem-nos ara en l'altre qualificatiu en el qual també vull posar accent: **UNA APOSTA MODERNA.**

Una aposta moderna. Si busquem "modern" al diccionari, no ens emportem cap sorpresa: "modern" = "del temps present".

I què diu el temps present.

En primer lloc i com ja he manifestat anteriorment, que és un temps de canvis, canvis accelerats, a tot arreu, al món sencer. Globalització, revolució de les noves tecnologies, construcció de la UE, grans moviments migratoris, canvis demogràfics, productius, econòmics, socials... Canvis i més canvis accelerats que incideixen sobre l'interior de Catalunya, sobre l'entorn immediat, sobre els col·lectius i sobre les persones, sobre el món empresarial i laboral.

És el que deia al principi del canvi multidimensional. I afegint al que abans explicava... no està canviant també el marc de relacions institucionals?

Vull dir, la piràmide comença a ser tan pròpia del present, tan moderna, com ho és avui dia l'imperi dels faraons.

S'obre pas el concepte "xarxa", que s'estén en les dinàmiques institucionals com s'ha estès la xarxa d'internet per tots els indrets del món desenvolupat.

Un exemple: la UE. Ho descrivia fa uns dies en un article. El Parlament acollia la 9a Assemblea plenària de la **CALRE** (la Conferència d'Assemblees Legislatives Regionals d'Europa), que agrupa 74 parlaments de 8 Estats de la UE que presenten, en major o menor grau, una certa descentralització legislativa: Alemanya, Àustria, Bèlgica, Finlàndia, Espanya, Itàlia, Portugal i el Regne Unit.

Tancàvem un any de molta feina, en què el nostre Parlament ha exercit la presidència de l'organització. Doncs era allí, presidint l'Assemblea, i

escoltin, acabàvem d'aprovar la **Declaració de Catalunya**, quan el paral·lelisme se'm va fer inevitable.

Potser a la península hi ha molta gent que no entén la proposta que vam aprovar a la cambra catalana i que la setmana passada va ser presa en consideració; hi veuen amenaces i fantasmes. Però en el marc europeu, en els camins que està dibuixant Europa després del "No" francès i holandès al Tractat Constitucional Europeu, el nou Estatut no només hi encaixa, sinó que, fins i tot, té encara més sentit.

Els allí presents coincidíem que les properes passes del procés de construcció de la UE, el camí per a superar l'actual situació de bloqueig, per a connectar amb la ciutadania i aplicar d'una vegada per totes, de forma eficient, el principi de subsidiarietat, passa per tenir en compte les realitats regionals, no merament com a subestructures dels Estats, sinó com a nivell politicoadministratiu amb dinàmiques pròpies.

Més enllà de criteris polítics, és un plantejament d'efectivitat i eficàcia, de modernitat. És a dir, és inevitable adaptar les dinàmiques de la UE a les realitats regionals, que són plurals, però que estan connectades, i assumir que Europa no és una gran piràmide sinó una gran i complexa xarxa on tots som importants, on tots estem relacionats, units sense ser només un, diferents, però amb un projecte comú.

En aquella Assemblea plenària, els presidents dels *lantag* de Baden-Württemberg, o Voralberg, els dels Consells Regionals de la Toscana o la Lombardia, el del Parlament d'Escòcia o Flandes, la presidenta del Parlament d'Euskadi i tants d'altres, entenien sense cap problema que representem realitats diferenciades, amb identitats pròpies, amb projectes compartits que sobrepassen les fronteres estatals i, tots junts, amb un somni comú: una Europa on les persones visquin millor.

Units, però no únics, **pluralitat d'identitats** en un **projecte comú**. Aquest és **el camí d'Europa**.

Bé, el projecte comú no exigeix negar la pluralitat, ni el manteniment d'identitats diferenciades, que poden conviure sense conflicte i usar diferents llengües. Només cal trobar els punts d'acord i respectar la llibertat de les parts.

El nou Estatut és doncs una proposta que s'inscriu en l'actualitat d'Europa, és una proposta moderna, connectada als nous temps, que segueix la direcció dels vents actuals.

El problema és que fem una proposta moderna, per una Catalunya moderna, i ens trobem amb resistències arcaiques que no accepten un estat modern, d'acord amb els temps actuals, sinó que el miren de preservar amb estructures pròpies de segles anteriors.

Encara que veus alarmades no ho vulguin acceptar, els temps estan canviant, i no és pas pel que anomenen xantatges nacionalistes. L'Estat espanyol conté diferents nacions. I al cap i a la fi, hi ha diferents nacions, a més de per raons històriques, perquè la nació és una voluntat i la voluntat no es pot imposar.

Però no està canviant el que ja era, l'existència de diferents realitats nacionals convivint en l'Estat espanyol, no aspiracions, sinó realitats.

El que realment està canviant és el món, la societat, i en aquest nou escenari, el vell centralisme resulta poc acceptable socialment, i poc competitiu econòmicament.

En el terreny simbòlic, l'actual Govern de l'Estat ha fet algunes passes, com el dels mal anomenats "papers de Salamanca", (per què no anomenar-los els "arxius de la dignitat"?) tot i les alarmades invocacions centralistes, quan l'alarmant és haver d'esperar 30 anys

d'ençà la mort del dictador per a que els retornin als legítims propietaris els documents "botí de guerra".

Un gest imprescindible, però insuficient per a fer entendre que la convivència en un Estat no es pot sostenir per més temps sobre el resultat de guerres pretèrites. Un gest de dignitat.

Els gestos simbòlics són positius, i encara n'esperem molts més. Però és urgent també fer gestos, transformacions, de caire econòmic, productiu, en inversió en infraestructures...

Posem l'exemple dels aeroports. Resulta sorprenent que enlloc de potenciar internacionalment l'aeroport de Barcelona (com ho fa per exemple Alemanya amb ciutats que no són la capital - Frankfurt, Munich -, fet que dota de prestigi, major capacitat de mobilitat i n'augmenta la competitivitat),

enlloc d'això, a l'Estat espanyol, a través d'AENA, es manté, fins i tot s'incentiva, un model amb un únic aeroport de referència i la resta són condemnats a un segon ordre, perjudicant així a empreses i persones de tot el territori.

No podem seguir sotmesos a aquest esperit centralista que bloqueja el progrés de part de l'Estat i que es va posar de manifest en les sorprenents reaccions que seguiren a l'anunci de l'OPA de Gas Natural sobre Endesa.

Per tant, l'actual Govern de l'Estat ha de mostrar la seva utilitat com a garant de drets i llibertats, la seva capacitat d'afrontar el repte d'adaptar les estructures de l'Estat a la realitat actual. Ser un Estat modern, propi del segle XXI.

Però un matís. Els catalans no volem imposar canvis a ningú. Imposar no forma part de la cultura del nostre poble. De manera que, amb la nostra proposta d'Estatut, no demanem canviar l'Estat sencer, ni

tampoc canviar la Constitució. Aquest és un altre debat; necessari, però un altre debat.

Demaneu la modernització pel que fa la relació amb nosaltres. Creiem que cal canviar determinats marcs i concepcions, però només demanem per a nosaltres el que és just, una major llibertat, una major seguretat, una modernització del que és caduc en el món actual.

Al cap i a la fi, és aquella idea de millorar el món començant per un mateix, traslladada a l'Estat espanyol. Creiem que cal posar al dia moltes coses d'aquest Estat, però per ara ens limitem a demanar que es modernitzi allò que ens afecta, que ens permeti al seu torn modernitzar Catalunya.

Per últim, els vull traslladar una sèrie de REFLEXIONS, en relació al context present i al que ens espera properament en relació al Nou Estatut.

En primer lloc, **defensar la qualitat jurídica del text** del projecte de nou Estatut.

En el debat de presa en consideració de la proposta d'Estatut, diverses veus crítiques (polítiques i mediàtiques) van arribar a posar en qüestió la qualitat jurídica del text, criticant-lo per exemple, per la seva extensió excessiva.

Doncs és clar que és un text més extens que el de l'Estatut vigent, i ho és perquè regula més matèries, en incloure un títol de "Drets, deures i principis rectors". I ho és també - com diu el Consell Consultiu i cito textualment - per "LA SEVA NOVA TÈCNICA LEGISLATIVA D'ASSUMPCIÓ DE COMPETÈNCIES, QUE RENUNCIA A LA CLÀUSULA DEL *SENS PREJUDICI* I OPTA PER LA DEFINICIÓ CASUÍSTICA I DETALLADA, DINS DE CADA ÀMBIT COMPETENCIAL, DE SUBMATÈIRES O PERFILS COMPETENCIALS".

I afegeixo jo, a ningú no el podrà sorprendre que, després de 25 anys de patir els perjudicis del "sens perjudici", els redactors de la proposta del nou Estatut hagin optat per una tècnica legislativa moderna que precisa amb claredat l'abast de les competències de la Generalitat.

Vull també expressar l'**orgull** que **ens van fer sentir els 3 representants del Parlament** que van anar al Congrés a presentar la proposta de l'Estatut. Si tan sovint es critica els polítics, crec que és just que ara es reconegui la brillantor de les seves 3 complementàries intervencions.

Per altra banda, el de l'Estatut és un **problema de contextos** – insisteixo, no és tant un problema de continguts, del que demanem, sinó de contextos - marcats per una furiosa **campanya en contra que condiciona opinions** tot **amenaçant** els interessos privats de les persones.

Davant tot això, és bàsica la **UNITAT**. Mantenir la unitat del 30 de setembre, del 2 de novembre, la que ens ha portat històricament els èxits d'aquest país nostre. I en aquest sentit, vull reivindicar el paper del Parlament com a fonament d'aquesta unitat. El Parlament de Catalunya, que ha exercit com a veritable centre de la vida política catalana. En tant que l'Estatut no era una qüestió de govern i oposició, sinó de Parlament, es va poder aconseguir la unitat.

I això és important perquè en països de sobirania limitada, com el nostre, és fa molt més necessari desenvolupar una part de l'activitat política des de la unitat. Perquè això enforteix doblement: de cara enfora i de cara endins. I accelera, amb la pedagogia que conté, els processos d'incorporació de la gent acabada d'arribar. El debat de l'Estatut serà una mena d'escola, d'assignatura, en què la població recentment arribada podrà aprendre quin és el seu nou país.

I el mateix Parlament, per la seva connexió amb la ciutadania, per ser la institució dels representants escollits directament pel poble, ha de jugar un paper clau en la fase final, especialment en el referèndum amb que la ciutadania de Catalunya ha de validar tot aquest procés.

I en aquest referèndum, insisteixo, el Parlament, que simbolitza la unitat assolida, que representa la ciutadania, pot i ha de jugar un paper clau de mobilització i de manifestació de la unitat aconseguida.

Bé, insisteixo. Ara és temps de negociacions tranquil·les i raonades amb els representants que designi el Congrés. Però és, al mateix temps, ja ara, **l'hora de la unitat i la mobilització.**

Ens cal mantenir la unitat en aquest procés. No podem fer la guerra cadascú per la seva banda. Això exigeix posar-nos les coses fàcils els uns als altres en tot el que envolta aquest tema. No posar-nos dificultats, saber separar aquest tema de les qüestions del dia a dia.

És el que ja ens deia fa segles Muntaner amb l'exemple de la mata de jonc:

"I SI ALGÚ EM DEMANA: MUNTANER, QUIN ÉS L'EXEMPLE DE LA MATA DE JONC?

JO LI RESPONC QUE LA MATA DE JONC TÉ UNA FORÇA QUE, SI TOTA LA MATA LLIGUEU BEN FORT AMB UNA CORDA, I TOTA LA VOLEU ARRENCAR ALHORA, US DIC QUE DEU HOMES, PER MOLT QUE ESTIRIN, NO L'ARRENCARAN, NI ENCARA QUE MÉS S'HI AFEGISSIN: I SI EN TRAIEU LA CORDA, DE JONC EN JONC L'ARRENCARÀ TOTA UN XIQUET DE VUIT ANYS , QUE NI UN SOL JONC NO HI QUEDARÀ."

A aquest Estatut li cal l'ajuda de tothom. De tots els partits, de tota la societat. Potser no és el text ideal per a ningú, però és el punt comú, l'instrument comú que ens ha de servir a tots. Cal doncs aparcar diferències en tota aquesta qüestió.

I cal mobilitzar-nos. A l'altra banda ho han fet a la brava. Han alarmat tot el que podien i més, han falsejat el que aquest projecte d'Estatut és, per a crear un estat d'opinió que pressiona en contra de la proposta.

Ens toca equilibrar aquest estat d'opinió, però no pas amb alarma, no pas amb paraules violentes, sinó carregant-nos de raons, d'arguments. Tenim al nostre favor una proposta que és democràtica, que és moderna, que és legítima, que és necessària. No ens posem nerviosos. Serenitat, tranquil·litat. Només ho han d'estar, de nerviosos, els que no tenen arguments per a dialogar i debatre, per a parlar amb normalitat.

No ens cal l'amenaça. Però sí la mobilització de la ciutadania. **És l'hora de la implicació col·lectiva**, de la participació de les persones en la comunitat. Cal mostrar que Catalunya és allò que sempre diem: un poble assenyat però participatiu, que si no es desentén dels problemes del món, si ocupa els carrers demanant la pau o bé millorar la situació en altres països, per què no ha de demanar també les millores que Catalunya necessita?

Al conjunt de l'Estat espanyol li ha de quedar clar que és l'obrellaunes de la política catalana, és la peça fonamental de l'escenari de negociació del poder polític econòmic i cultural de Catalunya. No és un caprici d'uns polítics, ni és una qüestió de la que es puguin desentendre. Els temps canvien, Catalunya ha parlat i no acceptarem que se'ns menystingui; per dignitat i perquè no ens podem permetre el luxe! Però és que tampoc s'ho pot permetre Espanya!

Ara no és el moment de parlar de retirar o no la proposta del nou Estatut. Ara no toca llençar amenaces a les Corts, perquè a elles els correspon el seu paper en el procés d'elaboració de l'Estatut.

De totes maneres, un fracàs del procés no és només un fracàs del Parlament ni per Catalunya, sinó que suposaria un fracàs d'Estat molt estrepitos, que Espanya arrossegaria durant molts anys. Un fracàs vol dir que no es permetria disposar a Catalunya dels instruments que necessita pel seu futur, i si no els tenim, augmentaran les mancances i els dèficits, i és absurd pensar que l'afebliment de Catalunya no repercutirà negativament en el conjunt de l'Estat.

Vull insistir que l'estatut no és només una qüestió de reivindicació nacional. És una necessitat pràctica, per l'eficiència i l'eficàcia de l'acció política. Quin Estat està disposat que una de les seves parts més actives i productives perdi competitivitat? I per altra banda, un fracàs voldria dir també que les forces polítiques que pretenen governar l'Estat no volen comptar amb la voluntat de col·laboració que ha expressat històricament el catalanisme polític. I caldria, des de Catalunya estant, replantejar-nos moltes coses.

Deixin-me citar un article recent de **Manel Castells**. En ell, deia que "TOTA CONSTITUCIÓ ÉS FRUÏT D'UN CONSENS EN UN MOMENT DONAT, I HA D'EVOLUCIONAR SEGONS LES CIRCUMSTÀNCIES, JA SIGUI VIA ESMENES, JURISPRUDÈNCIA O LLEIS COMPLEMENTÀRIES QUE AJUSTIN EL TEXT A LA SOCIETAT I NO A LA INVERSA."

El que estem fent és defensar aquesta evolució, mirar d'ajustar, com diu Castells, els textos a la realitat del segle XXI. I afegia ell:

"EL VERITABLEMENT ESSENCIAL EN UN MÓN D'IDENTITATS VIVES ÉS QUE NO SIGUIN EXCLOENTS. L'EXCLUSIÓ DE L'ALTRE ÉS EL PRINCIPI DEL FONAMENTALISME, I PER TANT, DE LA VIOLÈNCIA".

Una reflexió que molts haurien de fer.

I per acabar, un conte. Una faula xinesa.

Diu que parlaven un bambú i un roure. Parlaven i feia vent, molt vent, cada cop més vent. Davant els cops de vent, el roure feia ostentació de la seva força, mentre el bambú s'inclinava a banda i banda.

El roure se'n reia del bambú. El menystenia. Ell era fort, dèbil el bambú. Però arribà un huracà, el vent es va transformar en huracà, i tot i resistir-se amb l'habitual fermesa, el roure fou arrencat de soca-rel, mentre el bambú, adaptant-se al vent, tot i la seva aparent fragilitat, va resistir a la força dels vents. Perquè era elàstic, era flexible, s'adaptava als vents. No s'enfrontava al vent, no feia com el roure. No el mirava de vèncer. Col·laborava amb ell.

Bufen vents de canvis. Si es pretén mantenir un model rígid, un Estat robust però inflexible, incapaç d'adaptar-se a aquest vent, si el vent dels temps es torna huracà, pot acabar arrencant-li les arrels.

Moltes gràcies.